

## Karta przedmiotu

|                                          |                                                                                                                                                                   |                                                           |                                      |                        |                                                                                                                                                                                        |                       |       |
|------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------|--------------------------------------|------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------|-------|
| Nazwa i kod przedmiotu                   | Semantyka leksykalna - wykład (Wykład), PG_00133573                                                                                                               |                                                           |                                      |                        |                                                                                                                                                                                        |                       |       |
| Kierunek studiów                         | Filologia polska (O)                                                                                                                                              |                                                           |                                      |                        |                                                                                                                                                                                        |                       |       |
| Data rozpoczęcia studiów                 | październik 2026 r.                                                                                                                                               |                                                           | Rok akademicki realizacji przedmiotu |                        | 2026/2027                                                                                                                                                                              |                       |       |
| Poziom kształcenia                       | II stopnia                                                                                                                                                        |                                                           | Grupa zajęć                          |                        | Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów<br>Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki |                       |       |
| Forma studiów                            | stacjonarne                                                                                                                                                       |                                                           | Sposób realizacji                    |                        | na uczelni                                                                                                                                                                             |                       |       |
| Rok studiów                              | 1                                                                                                                                                                 |                                                           | Język wykładowy                      |                        | polski                                                                                                                                                                                 |                       |       |
| Semestr studiów                          | 1                                                                                                                                                                 |                                                           | Liczba punktów ECTS                  |                        | 1.0                                                                                                                                                                                    |                       |       |
| Profil kształcenia                       | ogólnoakademicki                                                                                                                                                  |                                                           | Forma zaliczenia                     |                        | zaliczenie                                                                                                                                                                             |                       |       |
| Jednostka prowadząca                     |                                                                                                                                                                   |                                                           |                                      |                        |                                                                                                                                                                                        |                       |       |
| Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców) | Odpowiedzialny za przedmiot                                                                                                                                       |                                                           | dr Dagmara Maryn-Stachurska          |                        |                                                                                                                                                                                        |                       |       |
|                                          | Prowadzący zajęcia z przedmiotu                                                                                                                                   |                                                           |                                      |                        |                                                                                                                                                                                        |                       |       |
| Formy zajęć                              | Forma zajęć                                                                                                                                                       | Wykład                                                    | Ćwiczenia                            | Laboratorium           | Projekt                                                                                                                                                                                | Seminarium            | RAZEM |
|                                          | Liczba godzin zajęć                                                                                                                                               | 15.0                                                      | 0.0                                  | 0.0                    | 0.0                                                                                                                                                                                    | 0.0                   | 15    |
|                                          | W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0                                                                                                                       |                                                           |                                      |                        |                                                                                                                                                                                        |                       |       |
| Aktywność studenta i liczba godzin pracy | Aktywność studenta                                                                                                                                                | Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów |                                      | Udział w konsultacjach |                                                                                                                                                                                        | Praca własna studenta | RAZEM |
|                                          | Liczba godzin pracy studenta                                                                                                                                      | 15                                                        |                                      | 1.0                    |                                                                                                                                                                                        | 9.0                   | 25    |
| Cel przedmiotu                           | Zapoznanie uczestników zajęć z najważniejszymi pojęciami semantyki leksykalnej na tle podstawowych zagadnień teoretycznych semantyki, pragmatyki i leksykografii. |                                                           |                                      |                        |                                                                                                                                                                                        |                       |       |

| Efekty uczenia się przedmiotu | Efekt kierunkowy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Efekt z przedmiotu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Sposób weryfikacji i oceny efektu                                                                                                              |
|-------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                               | [FPMU2_W07] Zna, rozumie i stosuje zaawansowane metody analizy językoznawczej w swoich badaniach.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Student:<br>wie, czym zajmuje się semantyka jako dyscyplina naukowa;<br>zna i rozumie terminologię lingwistyczną związaną z przedmiotem;<br>rozumie różnicę między wiedzą o języku (jego systemie leksykalnym) a wiedzą o rzeczywistości pozajęzykowej;<br>• podejmuje próby opisu znaczenia poszczególnych wyrażeń oraz charakterystyki ich wartości pragmatycznej;<br>• rozpoznaje podstawowe relacje w zbiorze jednostek leksykalnych i potrafi scharakteryzować rodzaj definicji słownikowej oraz ocenić jej poprawność;<br>• zna zasady wyodrębniania jednostek leksykalnych języka oraz procedury badawcze służące wykrywaniu zależności semantycznych. | [SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny<br>[SW5] realizacja zadania problemowego                                                                |
|                               | [FPMU2_K02] W sposób odpowiedzialny wykorzystuje wiedzę językoznawczą przy podejmowaniu różnorodnych zadań i projektów zgodnie z regułami, myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Student:<br>potrafi weryfikować przyswajane treści językoznawcze oraz docenia wartość posiadanej wiedzy w rozwiązywaniu różnorodnych problemów;<br>wykazuje samodzielność w myśleniu i działaniu;<br>rzetelnie ocenia posiadane kompetencje w zakresie podejmowanego tematu, zachowuje ostrożność w wyrażaniu opinii;<br>przyjmuje odpowiedzialność za własną pracę i za własne słowa.                                                                                                                                                                                                                                                                        | [SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny<br>[SK5] realizacja zadania problemowego<br>[SK8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta |
|                               | [FPMU2_U05] Posiada pogłębione umiejętności badawcze z zakresu językoznawstwa, obejmujące analizę różnorodnych tekstów, uogólnienie wyników badań, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na oryginalne rozwiązywanie złożonych problemów.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Student:<br>uzasadnia sądy;<br>rozwiązuje zadania przewidziane tematem zajęć, wykorzystując poznane procedury badawcze – wyodrębnia leksykalne jednostki języka, wykrywa polisemię, rozpoznaje i nazywa relacje semantyczne między jednostkami, rozróżnia właściwości gramatyczne, semantyczne i pragmatyczne wyrażeń, analizuje definicje słownikowe, ocenia ich poprawność.                                                                                                                                                                                                                                                                                 | [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny<br>[SU5] realizacja zadania problemowego<br>[SU8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta |
|                               | [FPMU2_U02] Posiada językowe oraz literackie kompetencje wystarczające do przygotowania specjalistycznych prac pisemnych oraz wystąpień w języku polskim o różnej formie, celu, objętości i stylu, z wykorzystaniem właściwych dla przedmiotu badań metodologii oraz źródeł i nowych zaawansowanych technologii.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Student:<br>opracowuje zadaną lekturę, stawia pytania i poszukuje odpowiedzi;<br>komunikuje wyniki swoich dociekań w języku właściwym dla dyscypliny, poprawnym i jasnym;                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny<br>[SU5] realizacja zadania problemowego<br>[SU8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta |
| Treści przedmiotu             | Charakterystyka semantyki jako dyscypliny naukowej (w opozycji do gramatyki i pragmatyki). Semantyka leksykalna a semantyka zdania. Pojęcie znaczenia. Funkcja semantyczna a inne funkcje wyrażeń językowych (funkcja gramatyczna i funkcja pragmatyczna: stylistyczne, socjalne, terytorialne, chronologiczne oraz idiolektalne zróżnicowanie leksyki). Pojęcie jednostki leksykalnej. Zasady wyodrębniania leksykalnych jednostek języka. Wieloznaczność jednostek leksykalnych. Podstawowe relacje semantyczne między jednostkami: hiponimia, synonimia, antonimia i konwersja. Pola leksykalne. Problemy definiowania znaczeń. Wykrywanie postulatów znaczeniowych języka. Semantyka a leksykografia. Definicje słownikowe a definicje encyklopedyczne (znaczenie a oznaczanie). Rodzaje definicji słownikowych. Metody konstruowania definicji. Warunki poprawności definicji i główne błędy w definiowaniu znaczeń. Opcjonalnie: inne zagadnienia według wyboru prowadzącego. |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                |
| Wymagania wstępne i dodatkowe | Brak wymagań formalnych.<br>Bez wymagań wstępnych (chyba że prowadzący postanowi inaczej)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                |

|                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                         |
|-------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------|
| Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się     | Sposób oceniania (składowe)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Próg zaliczeniowy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Składowa oceny końcowej |
|                                                                   | Student otrzymuje ocenę na podstawie kolokwium                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 51.0%                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | 100.0%                  |
|                                                                   | Student otrzymuje ocenę na podstawie: udziału w zajęciach                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | 70.0%                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | 0.0%                    |
| Zalecana lista lektur                                             | Podstawowa lista lektur                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Bednarek A., Grochowski M., 1993, Zadania z semantyki językoznawczej, Toruń;<br><br>słowniki języka polskiego;                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                         |
|                                                                   | Uzupełniająca lista lektur                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Apresjan J.D., 1974, Leksyceskaja semantika. Sinonimiczeskije sredstva jazyka, Moskwa (pol.: Semantika leksykalna. Sinonimiczne środki języka, Wrocław 2000).<br><br>Bańko M., 1994, Nowe definicje w Nowym słowniku języka polskiego, Poradnik Językowy, 9.<br>Bogusławski A., 1973, Właściwości pragmatyczne wyrażeń równoznacznych. Projekt schematu, Pamiętnik Literacki, 3.<br>Bogusławski A., 1976, O zasadach rejestracji jednostek języka, Poradnik Językowy, 8.<br>Bogusławski A., 1987, Obiekty leksykograficzne a jednostki języka, w: Studia z polskiej leksykografii współczesnej, red. Z. Saloni, t. II.<br>Bogusławski, A., 1993, Znaczenie a językowa konwencja poznawcza, w: O definicjach i definiowaniu, red. J.Bartmiński, R.Tokarski, Lublin: UMCS, s. 35-45.<br><br>Encyklopedia językoznawstwa ogólnego, 1999, red. K. Polański, Wrocław (wybrane hasła).<br>Grochowski M., 1982, Zarys leksykologii i leksykografii, Toruń.<br>Grochowski M., 1988, Podstawowe zasady definiowania wyrażeń w słowniku jednojęzycznym, w: Wokół słownika współczesnego języka polskiego, red. W. Lubaś, Wrocław.<br><br>Grochowski M., 1993, Konwencje semantyczne a definiowanie wyrażeń językowych, par. 1.4. (s.24-33).<br>Grochowski M., 1993, Obiekty, cele i metody definiowania a rodzaje definicji, w: O definicjach i definiowaniu, red. J.Bartmiński, R.Tokarski, Lublin: UMCS, s. 35-45.<br><br>Grzegorzczkowska R., 2001, Wprowadzenie do semantyki językoznawczej, Warszawa (wyd. III).<br>Lyons J., 1977, Semantics 1, 2 (pol.: Semantyka 1, Warszawa 1984, Semantyka 2, Warszawa 1989).<br>Keenan, E.L., 1989, Dwa typy presupozycji w języku naturalnym, Przegląd Humanistyczny, 1, s. 141-149.<br>inna lektura zalecana przez Prowadzącego. |                         |
|                                                                   | Adresy eZasobów                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                         |
| Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania | <ol style="list-style-type: none"><li>1. Leksykalna jednostka języka a jednostka języka. Zasady wyodrębniania i kryteria klasyfikacji leksykalnych jednostek języka.</li><li>2. Polisemia a homonimia kryteria rozróżniania. Polisemia właściwa a polisemia systematyczna.</li><li>1. Podstawowe relacje semantyczne między jednostkami leksykalnymi: hiponimia, synonimia, antonimia, sprzeczność (wykluczanie) [na tle relacji logicznych: sprzeczności i implikacji].</li><li>2. Opozycja zdań analitycznych i syntetycznych z punktu widzenia logiki i semantyki językoznawczej.</li><li>1. Podstawowe rodzaje definicji słownikowych. Metody definiowania, błędy w definiowaniu.</li><li>2. Właściwości jednostek języka z punktu widzenia struktury tematyczno-rematycznej zdania.</li><li>3. Pojęcie dewiacji. Rodzaje dewiacji językowych (gramatycznych i semantycznych). Sprzeczność a tautologia. Redundancja i pleonazm. Dewiacje a figury.</li><li>4. Historia badań w zakresie semantyki leksykalnej.</li><li>5. Semantyka leksykalna a pragmatyka. Pragmatyczne konsekwencje użycia wyrażeń językowych.</li><li>6. Presupozycje w semantyce i pragmatyce.</li></ol> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                         |
| Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu                             | Nie dotyczy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                         |

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.